

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. M. Skłodowska Curie 10, 80-100 Toruń
tel. (52) 341 11 11, fax (52) 341 11 12
e-mail: fundacja@elzbieta.org.pl, www.elzbieta.org.pl
REGON 141602, NIP 525-107-1000, KRS 0000041602
Konto: 16 1140 1506 0000 0000 5002 0244

Emilia Leska

15.11.2006

[Signature]

*ul. Barbara Skrobacka
Czarnieckiego
7-100 Toruń*

**Toruń
AK**

**#Skrobacki Maksymilian
"Lewandowski" - przybr. miesz.**

M: 272/881 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

..... Skrobaki Maksymilian

..... T.M: 272/881 Pom. ....

..... Toruni AK

- I./1. Relacja k. 2 s. 1-4
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora k. 2 s. 1-2
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —
- II. Materiały uzupełniające relację k. 1 s. 1
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —
- III./5. Inne ... —
- IV. Korespondencja —
- .....
- .....
- .....
- V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 4
- VI Fotografie dział ikonografii

1/1. Relacja: Skrobacki Maksymilian

1. Relacja o Maksymilianie Skrobackim
napisana przez Barbarę Skrobacką -
-data napisania 1989, rkp. oryg. k. 1 s. 1-2
2. jak wyżej, rkp. oryg. - bez daty k. 1 s. 3-4

Relacja

ARROW I 1/1/1
M-272
1989

I Skrobachi Maksymilian - ppot. cz. w.
ur. 30 stycznia 1922 r. w Tosznie
syn Jana i Marii zd. Lewandowska
ps. "Lewandowski", zmarł 22. VI. 1972 r. w Tosznie

II Wychwałcecin - Szkoła Gimnazjum
do 1938 r. pełnił służbę wojskową zawodową
w stopniu chorążego w 11 Batalionie KOP w
Ostrogu / Chorągiew na Wołyniu. Tam pełnił
służbę dwa plutonu i dwa kompanie odwodowej
w 1938 r. przeniesiony w stan spoczynku, roczna
masa młocita do Tosznie.

Z dwuletniej przychodni w wojnie i miotanej 1.09.39 został
zmobilizowany jako dowca kompanii w batalionie Płk
Tosznie. 16. IX nad Północ został przetransportowany do niemieckiej
służby szpitala z obozu przejściowego
w Krasnopolu k. Kuty.

III W marcu 1940 r. został aresztowany przez Gestapo.
Przebywał w obozach koncentracyjnych Oranienburgu,
Gusen, Mauthausen, jesienią został ewakuowany z Ke
niem do Tosznie - mieszkalni przy ul. Podgórnym 36
Przez pewien okres musiał się codziennie meldować
w Gestapo przy ul. Bydgoskiej
Zadanie grupy narodowców niemieckiej misji
przeprze mi przyjęt.

IV Doba wstępnic i zaprzysiężenia mi jest mi znana
Wiem, że był K-tem duchiny Polka. Mieszkanie
matki było punktem kontaktowym, odbywały się
zaprzysiężenia w nocy w domu AK, był 4 nas

✓ K-kt Garnizonu Toruń kpt Szymon Stankiewicz I/1/2
✓ ps. Butler, jego syn Lech ps. Kelling, za ojca
✓ p. Wasilewski ps. Dłim (tytuł państwa wstąpił tytuł
z pseudonimem) oraz k-kt dzielnicowy młodszy p.
✓ Karimur Chwiekowski - jego pseudonimem mi wstąpił.
W domu naszym znajdował się magazyn leków oraz
odbierały się przeszkolenia sanitarna, które też
prowadziła moja matka. Za wiochy Ojciec do PK
materiał swoje matka Karimura ps. "Halske", brat
Yanusz ps. "Robert", jej córka ps. "Grazyna".
Ojciec w czasie okupacji pracował jako buchalter
w prywatnej firmie niemieckiej Wolf.
Po wkroczeniu armii radzieckiej do Torunia
zgodnie z rozkazem K-kt Garnizonu Toruń, ojciec
pełnił funkcję K-kt MO dzielnicowy młodszy w Toruniu.
W marcu 1945 został przeniesiony do Stowoszcza Gół
gdzie był komendantem Pomocznym MO.
W maju 1946 został aresztowany i więziony w Gólcach
przez UB do września 1946. Ojciec nie ma udowod-
nionego, został zwolniony i wysuwony z MO.
Do 1956 nie mógł znaleźć pracy, był także porzucio-
ny emerytury w związku ze służbą w KOPi.
Po 1956 r. pracował jako magazynier w PTHA i w 1962
przejechał na emeryturę.
Poniżej Krzyż Armii Krajowej z 1946 oraz Medal
Wojska Polskiego z 1948 przyznane w Londynie
Przed wojną tj. 1939 otrzymał Srebrny Krzyż Zasługi
języcze w Ostrogu²/H. Barbara Słobacka - córka
ps. "Grazyna"

-3-

Sierobacki Maksymilian ps. "Serafobowski" ppw os. I/1/3
Kmdt oddziału Instrukcji w Toruniu.
ur. 30.1.1892 r w Toruniu syn Jana - ziemianina
& Marii z d. Szwandorskiej. Wykształcenie średnie.
Do 1938 r pełnił jako chorąży służbę zawodową
w 11 Bat. KOP w Ostrogu (toruński). Brał udział
w kampanii wrześniowej, 19. IX. 1939 r nad Brzozą
wzięty do niewoli niemieckiej, zbiegł z jeńczego
obozu przejściowego w Kroszynie. Przejednał do
Torunia. W marcu 1940 r został aresztowany przez
gestapo, więziony w obozach koncentracyjnych
Oranienburga, Gussen, Mathausen. Dzięki staraniom
swojej rodziny zwolniony z obozu w Mathausen
wrócił do Torunia, gdzie przy ul. Podgórczej 36
mieszkał wraz z rodziną. Odnowił niemożliwą
pracy w niemieckiej grupie narządowosciowej, pracował
jako robotnik obrotowy.

Przyjęty do służby prawdopodobnie na podstawie
1941/42 r, od listopada 1941 pełnił funkcję
Kmdt Oddziału Instrukcji w Toruniu. Mieszkanie
tam było pomieszczenie mieszkalne, gdzie odbywały się
zaprzysiężenia żołnierzy, odprawy, szkolenia.
Tam też znajdował się magazyn łobów, który pro-
wadziła żona Kazimiera ps. "Halskie" pełniąca
funkcję referentki sanitacyjnej WSK. Do służby AK
wprowadził też swego syna Janusza ps. "Robert"
& córki Barbarę ps. "Hajyna".
Właścicielami spółkami są Kpt. S. Hankiewicz ps
& "Butler" młodszy Obr. Toruńskiego ODR, od 8.1944.

I/1/4

Kurdzki Zdzisław Tokum, jego syn P. Stankiewicz ps. "Kelling"
por. K. Chwajkowski Kurdzki dzielnicy MO wódz wódz
Wasiłowski ps. "Płomień" 20-2 Kurdzki dzielnicy MO wódz
W tym samym 1945 na stanowisko Kurdzki garnizonu PK Tokum
sprowadził krótko funkcję Kurdzki dzielnicy MO wódz
w Toruniu, od marca 1945 do czasu aresztowania
w maju 1946. Był Kurdzki por. MO w Starogardzie
Zwolnił się z wyznaczenia na stanowisko tegoż roku wrócił
do Torunia, nie mógł znaleźć pracy. Od 1956 do
1960 ty do przyjęcia na emerytalną pracował
jako magazynier w Przed. Państ. Kujawski i
Białychy

Zmarł 22.11.1972 w Toruniu, tu został pochowany
obok żony na cmentarzu przy ul. Wybickiego
Odkrycia. Medal Wojny Polskiej - Londyn 1948

Krzyżi PK (1986) Londyn

HP AK T. Słowacki B y M, Stankiewicz P, Zaleski T
E. Zawała Szliska...

Barbara Słowacka

Judoliny

13323 Ewangelia 7-100-

1/2. Dokumenty dotyczące reletora:
- Skrobadek Maksymilian

1. Leg. nr 35834 Sk A 2 i nr 37738 Medalu
Wojsko, kserokop. oryg.

k. 2 s. 1-2

I/2/1

I/2/1

Nazwisko ..... SKROBACKI
 Imię ..... Maksymilian
 Pseudonim ..... Lewandowski
 Przydział ..... A.K. "Mokre"
 Tomu'.....

Odnaczony został

KRZYŻEM ARMII KRAJOWEJ

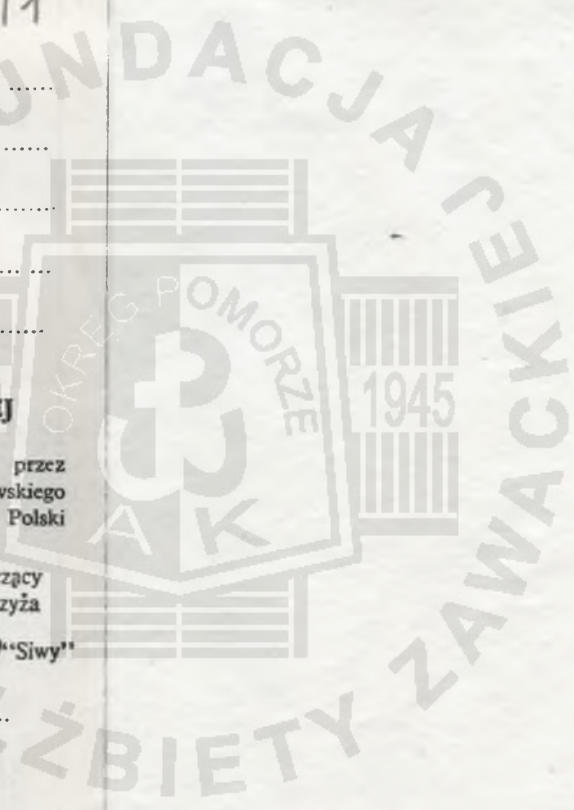
ustanowionym dnia 1 sierpnia 1966 roku przez
 dowódcę A.K. gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego
 dla upamiętnienia wysiłku Żołnierza Polski
 Podziemnej w latach

1939 — 1945 Przewodniczący

Podpis: Komisji Krzyża

M. Wandziara "Siwy"

Londyn, dnia ..... 4.3. 1986.

I/2/2

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

I/2/2

LEGITYMACJA Nr 37738

Stopień imię, nazwisko ppor. CZ. W.

SKROBACKI MAKSYMILIAN ps. "LEWANDOWSKI"

Oddział AK

Odmierzony został po raz 1

Medaleni Wojska

Podstawa: Zarządzenie Szefa Sztabu
Głównego
z dnia 1 lipca 1948

Londyn dnia 15 sierpnia 1948

[Handwritten signature]
M. Włoga,

FUNDACJA
GENERALNA
ELŻBIETY
OKRĘG POMORSKI
1939
AK

II. Materiały uzupełniające relacje:
- Skrobacek Maksymilian

1. Barbara Skrobacka, biogram
Maksymiliana Skrobackiego, [w:] Słowa
biograficznej konspiracji pomorskiej
1939-1945, Wypł. FAPAK, t. X, Tomlin
1996, s. 2, s. 153-154, Krosno. k. 1 s. 1

Skrobacki Maksymilian przybr. nazw. „Lewandowski” (1892–1972), kmdt dzielnicy Mokre Garn. AK Toruń.

Urodzony 30 I 1892 r. w Toruniu; syn Jana — rzemieślnika i Marii z d. Lewandowskiej. Miał wykształcenie średnie. Do 1938 r. pełnił jako chorąży służbę zawodową w 11 baonie KOP w Ostrogu n/Horyniem. Brał udział w kampanii wrześniowej awansując do st. ppor. czasu wojny. Dnia 19 IX 1939 r. nad Bzurą wzięty do niewoli niemieckiej, zbiegł z jenieckiego obozu przejściowego w Krośniewicach i przyjechał do Torunia. W marcu 1940 r. został aresztowany przez gestapo, więziony w obozach koncentracyjnych w Oranienburgu, Gusen i Mauthausen. Dzięki staraniom żony Kazimierzy zwolniony z obozu w Mauthausen, wrócił do Torunia, gdzie mieszkał wraz z rodziną przy ul. Podgórznej 36. Odmówił, mimo presji, przyjęcia niemieckiej grupy narodowościowej, pracował jako robotnik drogowy.

Stow. biograficzny konspiracyj pomorskiej 1939-1945 pod red. E. Lewandowej, Wupł. PABR 153 E. X. Tomki 1996 s. 21

Przysięgę AK złożył prawdopodobnie na przełomie 1941/1942 r. Od listopada 1944 r. pełnił funkcję kmdta AK dzielnicy Mokre w Toruniu. Mieszkanie jego było równocześnie miejscem, gdzie odbywały się zaprzysiężenia żołnierzy, odprawy, szkolenia. Tam też spotykali się: kpt. Sylwan Stankiewicz ps. „Butler”, „Mogila” — inspektor Obw. Toruń ODR, od października 1944 r. kmdt Garn. Toruń, również jego syn Lech Stankiewicz ps. „Ketling”, por. K. Cwiejkowski kmdt Dzielnicy AK Śródmieście i Wasilewski ps. „Alin” zca kmdta Dzielnicy Mokre.

W mieszkaniu Skrobackiego znajdował się też magazyn leków, który prowadziła żona Kazimiera ps. „Halszka” pełniąca funkcję referentki sanitarnej WSK Dzielnicy Mokre. Do służby AK wprowadził swego syna Janusza ps. „Robert” i córkę Barbarę ps. „Grażyna”.

W lutym 1945 r. na rozkaz kmdta Garnizonu AK Toruń sprawował krótko funkcję kmdta dzielnicy MO Mokre w Toruniu. Od marca 1945 r. do czasu aresztowania w maju 1946 r. był kmdtem powiatowym MO w Starogardzie. Zwolniony z więzienia we wrześniu tegoż roku wrócił do Torunia, gdzie aż do r. 1956 nie mógł znaleźć pracy. Od 1956 r. do 1960 r., tj. do przejścia na emeryturę, pracował jako magazynier w Przeds. Państw. „Miejski Handel Detaliczny” w Toruniu.

Zmarł 22 VI 1972 r. w Toruniu i tu został pochowany razem z żoną na cmentarzu przy ul. Wybickiego.

Odnznaczony Medalem Wojska Polskiego (Londyn 1978 r.), Krzyżem Armii Krajowej (Londyn 1989 r.).

AP AK, T.: Skrobacy B., J., M.; Stankiewicz L.; Zalewski T.; Z a w a c k a E., *Szkiece WSK..*

Barbara Skrobacka

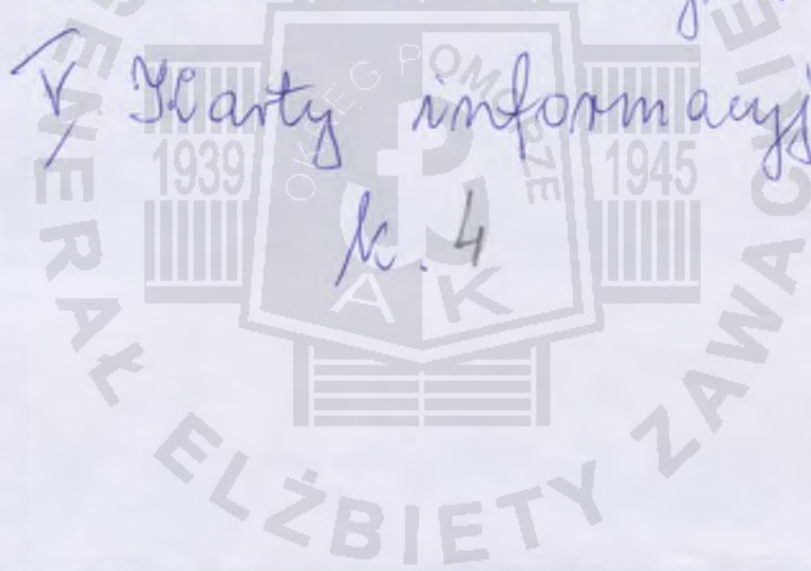
T: M: 272/881 Pom.

Toruń

Słobacki Maksymilian

Party informacyjnej

k. 4

M-272

Termin
PK

1

Skrobaek M almyntian

chw przed wojne

był komendantem drużyny Motre

2-cy był Stankiewicz

2-dy Stankiewicz komendantem
drużyny

inf T Zakochi 5 IX 80v

rel. mel. Gorki

SKORBACI - AK
KAZIMIERZ - chor.

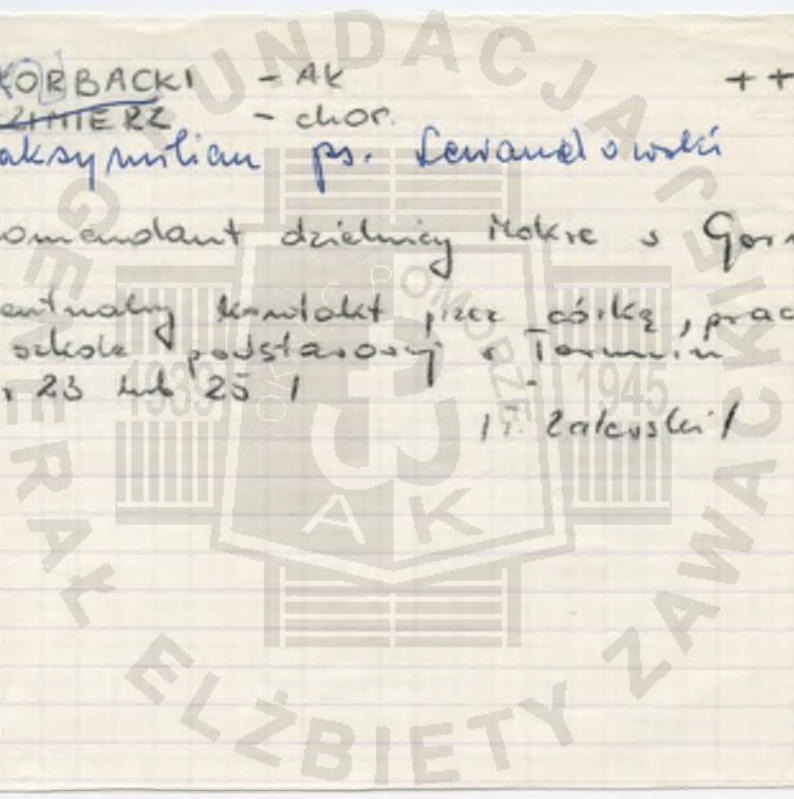
++ Torun^d

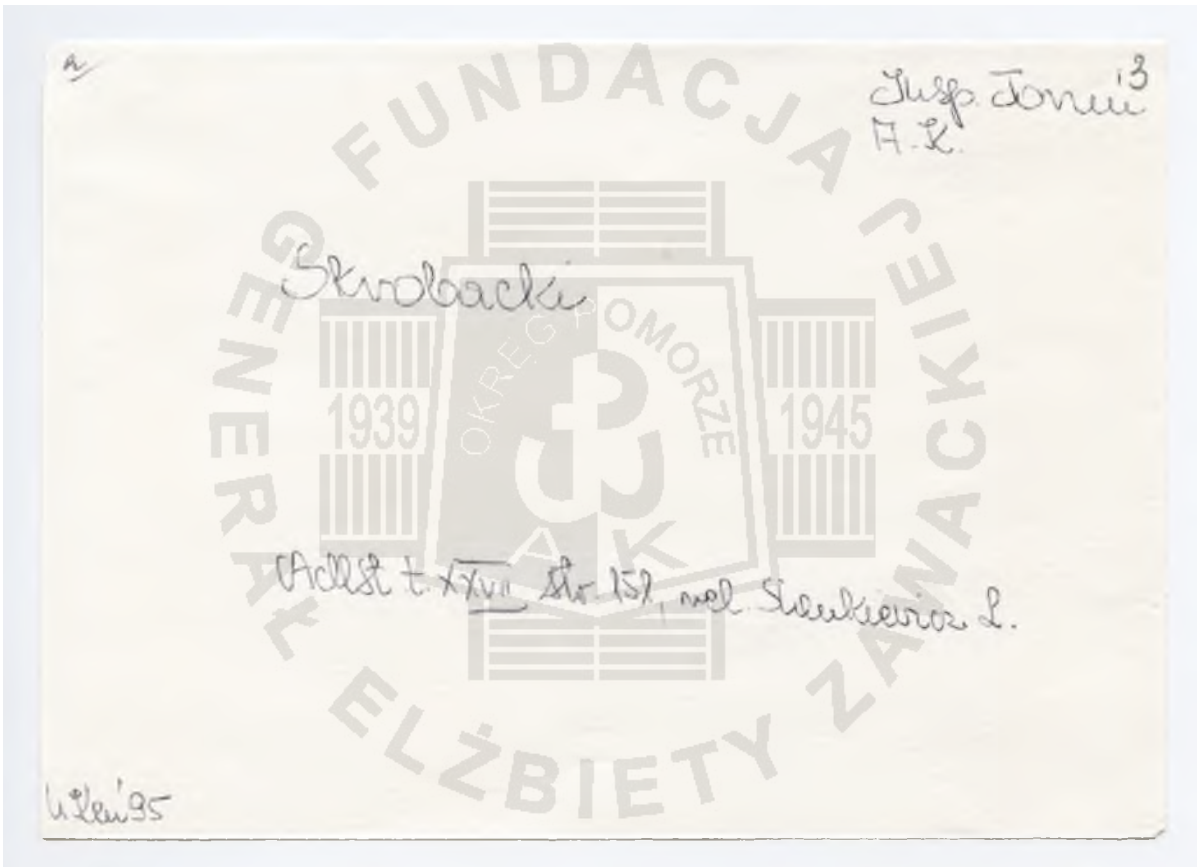
Maksymilian ps. Lewandowski

Komendant dzielnicy Mokre s Gornice

/ ewentualny kontakt przez córki, prace
w szkole podstawowej s Torun
nr 23 lub 25 /

17. Zaleski

9

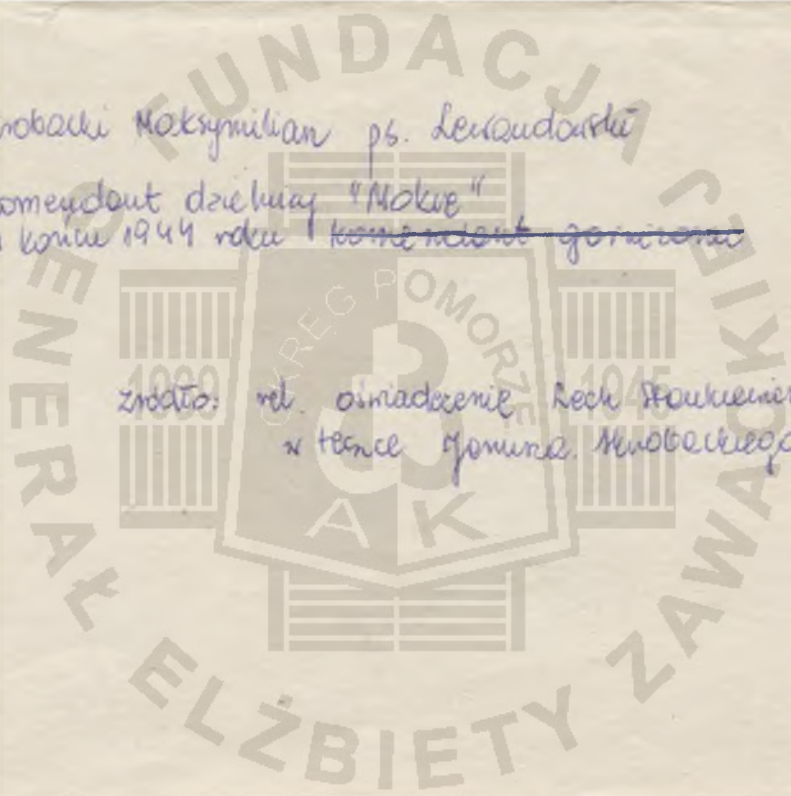
Forma
AK 4

Skrobaczki Maksymilian ps. Lewandowski

Komendant działy "Mokre"
w końcu 1944 roku ~~komendant gminy~~

źródło: rel. osiadczenie Lech Stankiewicz
w terenie gminy Skrobaczki

ca

córka Barbaro:
 Toruń, Czarnieckiego

M-272 / 881

Gen. Zawackiej
AK-Toruń

++
Skrobacki Maksymilian

Skrobacki Maksy milion

